

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ลำดับขั้นในการดำเนินงาน

แบ่งออกเป็นสี่ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้

1. การเตรียมสร้างตัวแบบจำลองการสอนแบบจุลภาค
2. การสร้างตัวแบบจำลองการสอนแบบจุลภาคในรูปของแถบบันทึกภาพขนาด $\frac{1}{2}$ นิ้ว
3. ทดลองใช้แบบจำลองการสอนแบบจุลภาคกับนิสิตเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบจำลองทักษะที่สร้างขึ้น
4. เขียนคู่มือสำหรับนิสิตและคู่มือสำหรับอาจารย์ในเทศก์เพื่อใช้คู่กับแบบจำลองทักษะ

1. การเตรียมสร้างตัวแบบจำลอง ได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1.1 ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค และทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นเพียงทักษะเดียว คือ ทักษะการแสดงตัวอย่าง จากเอกสารอ้างอิงทั้งของไทยและต่างประเทศ และเนื่องจากการสอนแบบจุลภาคเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย คำรภาษาไทยส่วนมากเป็นทฤษฎีซึ่งคล้ายกับของต่างประเทศ และอยู่ในระยะการทดลองทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงพยายามประยุกต์ทฤษฎีจากคำรต่างประเทศโดยตรงเป็นส่วนใหญ่ และกำหนดทักษะการแสดงตัวอย่างดังกล่าวให้ตรงตามลักษณะและสภาพการศึกษาของไทยเป็นหลัก

1.2 กำหนดลักษณะของแบบจำลองทักษะการแสดงตัวอย่าง

แบบจำลองการสอนจุลภาคทักษะการแสดงตัวอย่าง ได้ถูกกำหนดแนวทางทักษะโดยอาศัยหลักการของเทคนิคการสอนแบบจุลภาค ใช้เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

1.3 เขียนบท (Script) สำหรับทำการบันทึกแถบบันทึกภาพโทรทัศน์ (Video Tape) แบ่งออกเป็น 3 ภาคด้วยกัน คือ

1.3.1 ภาคทักษะ แสดงถึงเทคนิคและวิธีการของการแสดงตัวอย่างที่สำคัญและจำเป็น
ต่อการฝึก

1.3.2 ภาคชั่งทักษะ แสดงเทคนิคสั้นๆของทักษะ เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้
ศึกษาทักษะนี้ว่า มีความเข้าใจและเทคนิคเพียงใด

1.3.3 ภาคข้อทดสอบ เป็นการทดสอบว่าผู้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจต่อทักษะที่ได้
ชมไปแล้วเพียงใด และเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจต่อทักษะต่างๆในการจำลองมากขึ้น
ทั้งสามภาค มีความยาวประมาณ 25 นาที

1.4 นำบทโทรทัศน์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอให้อาจารย์วิรุฬห์ สีลาพฤทธิ์ อาจารย์
ผู้ควบคุมการวิจัย และอาจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อตรวจและแก้ไข
ปรับปรุง

1.5 เชิญอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ทางการสอนมาเป็นผู้บรรยายและสาธิตการสอนในแบบ
จำลองการสอนแบบจตุภาค เรื่อง "การแสดงตัวอย่าง"

อาจารย์ผู้บรรยาย	อาจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์	
อาจารย์ผู้สาธิตการสอนประกอบด้วย	อาจารย์ทศพร เขาวัด	สาธิตจตุภาค
	อาจารย์วรวรรณ ถนงยา	สาธิตจตุภาค
	อาจารย์วิวัฒน์ชัย สุขทัศน์	สาธิตจตุภาค

1.6 ติดต่ออาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) เพื่อขอความ
อนุเคราะห์ ขอนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7/1 รวมทั้งสิ้น 6 คนเพื่อสาธิตการแสดงในแบบจำลองการสอนที่
กำหนดขึ้น

1.7 กำหนดเวลาและทำการฝึกซ้อมรูปแบบและนักเรียนก่อนบันทึก นานล่วงหน้า

1 สัปดาห์

1.8 เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสร้างแบบจำลองทักษะให้ตรงตามเนื้อหาของแต่ละ
เทคนิค ในทักษะครั้งนี้

(1) การแสดงตัวอย่างด้วยท่าทาง โดยการสอนภาษาอังกฤษเรื่อง

Present Continuous Tense

(2) การแสดงตัวอย่างจากเหตุการณ์ประจำวัน สอนเรื่อง ปัญหาน้ำมันขาดแคลน

(3) การแสดงตัวอย่างจากประวัติศาสตร์หรือเรื่องเก่าๆ

(4) การแสดงตัวอย่างจากข้อคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์

(5) การแสดงตัวอย่างจากนิทาน สุภาษิต คติพจน์ คำพังเพย และเรื่องจริง

1.9 เลือกและเตรียมอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ประกอบการถ่ายทำแถบบันทึกภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เช่น กระดานดำ แผนที่ รูปภาพ แม่เหล็ก ผงเหล็กและอุปกรณ์ระดับภาคสำหรับวิทยากร เช่น แจกันดอกไม้ โทรศัพท์ เป็นต้น

2. การสร้างแบบจำลองการสอนแบบจุลภาคและการประเมินคุณภาพ

2.1 การสร้างแบบจำลองการสอนแบบจุลภาค ดำเนินการดังนี้

2.1.1 จัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือในการบันทึกแถบภาพ และกำหนดหน้าที่บุคคลากรที่มีหน้าที่ในการบันทึกภาพ คนประจำกล้อง (Camera man) จำนวน 3 คน ผู้กำกับเวที (Floor Director) ผู้กำกับรายการ (Director) อย่างละ 1 คน และเจ้าหน้าที่เทคนิคในห้องควบคุม (Control Room) 3 คน ฯลฯ

2.1.2 เตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ ได้แก่ การจัดแสง เสียง การจัดห้องแสดงรายการ งานกราฟฟิคที่ใช้กับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์ที่มาใช้กับโทรทัศน์

2.1.3 ทำการซ้อมครั้งสุดท้ายของผู้บรรยาย ครู และนักเรียน ณ ห้องแสดงรายการ โดยยังไม่มีการบันทึกภาพ

2.1.4 ทดลองการแสดงพร้อมกับการบันทึกภาพไปด้วย นำแถบภาพมาเล่นกลับดูข้อบกพร่องพร้อมกับอภิปรายเพื่อแก้ไข

2.1.5 ทำการบันทึกจริงด้วยแถบภาพขนาด 1 นิ้ว

2.1.6 นำแถบที่บันทึกจริงมาเล่นกลับอีกครั้งหนึ่งเพื่อหาข้อบกพร่องแก้ไข

2.1.7 ทำการถ่ายแถบภาพจาก 1 นิ้วลงในแถบภาพขนาด $\frac{1}{2}$ นิ้ว

2.2 การประเมินคุณภาพ กำเนินการดังนี้

2.2.1 สร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพ โดยพิจารณาสร้างจากเนื้อหาของทักษะ และด้านเทคนิคของการผลิต รวมทั้งสิ้น 41 เกณฑ์ เกณฑ์สำหรับวัดคุณภาพทางด้านเทคนิค 10 เกณฑ์ และด้านเนื้อหา 31 เกณฑ์ ตอนสุดท้ายเป็นเกณฑ์แบบเปิด (open-end) เพื่อให้ผู้คัดเลือกเกณฑ์ทรงข้อความตามแต่จะเห็นสมควร

2.2.2 หากความแม่นยำเที่ยงตรงที่สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวเกณฑ์ดังกล่าว 10 ชุด ให้นิสิตปริญญาโทแผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ที่มีประสบการณ์และผ่านการศึกษาระดับปริญญาโทโททัศน์เพื่อการศึกษา (Ed-AV.657 Educational Television Programming and Production) จำนวน 10 คน (ชาย 5 คน หญิง 5 คน) ให้ผู้มาเลือกเกณฑ์ใส่เครื่องหมายถูก (✓) ในช่อง "เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วย" เกณฑ์ข้อใดที่มีผู้เห็นด้วยเกิน 80% ขึ้นไปก็ให้ยึดเอาข้อนั้นตั้งเป็นเกณฑ์สำหรับให้คณะกรรมการรับรองคุณภาพ ประเมินคุณภาพต่อไป ส่วนข้อใดที่มีผู้เห็นด้วยไม่ถึง 80% ก็ตัดทิ้งไป

2.2.3 นำเกณฑ์ที่มีผู้เห็นด้วยเกิน 80% ในข้อ 2.2.2 มาสร้างเป็นเกณฑ์ เพื่อเป็นแบบให้คณะกรรมการรับรองคุณภาพในการประเมินคุณภาพของแบบจำลอง แบบประเมินค่านี้นี้เป็นแบบประเมินค่าเฉลี่ยของ ลิเคอร์ค (Likert) ซึ่งประกอบด้วยมาตราส่วนเฉลี่ย 5 มาตรา คือ ตีมาก (5), ตี (4), พอใช้ (3), เลว (2) และ เลวมาก (1)

2.3 ขอแต่งตั้ง "คณะกรรมการรับรองคุณภาพแบบจำลองทักษะที่สร้างขึ้น" ในแง่ประโยชน์และความเชื่อถือได้ โดยพิจารณาประเมินผลแบบจำลองการสอนจากแบบประเมินผลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเชิญคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญจากแผนกวิชาต่างๆ จำนวน 8 ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้

(1) ศาสตราจารย์ ดร.จรรยาทัศน์ พุกกะมาน	ประธาน
(2) ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล	รองประธาน
(3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์โรจน์ จะโนภาส	กรรมการ

(4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล สวัสดิ์นิคุตร	กรรมการ
(5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณณโชติ	กรรมการ
(6) อาจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์	กรรมการ
(7) อาจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล	กรรมการ
(8) อาจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์	กรรมการ

ในการประเมินค่าหาคุณภาพของแบบจำลองของคณะกรรมการ มีวิธีการดังนี้

1. ส่งหนังสือเชิญคณะกรรมการพร้อมทั้งแจ้ง วัน เวลา สถานที่ในการประเมินคุณภาพ
2. มอบแบบประเมินค่าในข้อ 2.2.3 ให้แก่คณะกรรมการท่านละ 1 ชุด
3. เชิญคณะกรรมการชมแถบบันทึกภาพแบบจำลอง เพื่อให้กาเครื่องหมายในช่องมาตราส่วนเฉลี่ยทั้ง 5 ช่อง หลังจากการชมแถบบันทึกภาพ และให้ข้อเสนอแนะ
4. นำแบบประเมินคุณภาพจากคณะกรรมการมาหาค่าความเชื่อถือ โดยการรวมคะแนนที่ได้แต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้สูตร¹

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

- \bar{x} = ค่าเฉลี่ยปานกลางของแต่ละข้อ
- f = ความถี่ (จำนวนของกรรมการที่ให้คะแนนแต่ละข้อ)
- x = คะแนนที่ได้จากการประเมินแต่ละข้อ
- N = จำนวนกรรมการที่ประเมินทั้งหมด

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, (กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2515), หน้า 40 - 50

และคำนวณความเชื่อถือได้ของแบบจำลองโดยใช้สูตร

$$\text{ความเชื่อถือได้} = \frac{\sum \bar{X}}{N}$$

\bar{X} = ผลรวมของมัถุณิมเลขคณิตของแต่ละข้อ

N = จำนวนข้อเกณฑ์ที่นำมาประเมินทั้งหมด

3. การทดลองใช้แบบจำลองการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ ดำเนินการดังนี้

3.1 สร้างแบบทดสอบกลุ่มเนื้อหาของทักษะการแสดงตัวอย่างจำนวน 30 ข้อ เป็นข้อทดสอบแบบปรนัย ชนิด มี 4 ตัวเลือก

3.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์กรรมการควบคุมการวิจัยด้านสถิติ ขอคำแนะนำเพื่อพิจารณาแก้ไข นำแบบทดสอบนั้นมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.3 นำแบบทดสอบไปทดสอบก่อนการทดสอบจริง (Try out) กับนิสิตชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแต่ละข้อ โดยวิธีวิเคราะห์สั้น (Short Methods of Item Analysis) ของ เฮนรี อี. การ์เรท² (Henry E. Garrett) ผลการวิเคราะห์ได้จัดเรียงลำดับและแก้ไขข้อทดสอบใหม่

3.4 นำข้อทดสอบที่วิเคราะห์แล้วไปทำการทดสอบกับนิสิตชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ที่ผ่านการเรียนวิชาวิธีการสอนจำนวน 30 คน เพื่อประเมินผลครั้งแรก (Pre-test) 5 วันต่อมา นำแถบบันทึกภาพแบบจำลองการสอนแบบจุลภาคเรื่องการแสดงตัวอย่าง มาเปิดเล่นกลับ (Play back) ให้นิสิตดู หลังจากดูรายการจบก็นำข้อทดสอบชุดเดิมมาทดสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อประเมินผลครั้งหลัง (Post-test) เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบจำลองที่สร้างขึ้น

3.5 วิเคราะห์ผลของข้อทดสอบเพื่อประเมินผลครั้งแรกและครั้งหลังการศึกษาจากแบบ

²Henry E. Garrett, Testing for Teachers , (New York : American Book, 1959), pp.219-225.

จำลองการสอนแบบจุลภาคด้วยวิธีทางสถิติ

1) นำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน และหาค่าเฉลี่ย
 2) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความเข้าใจและความจำต่อเนื้อหา โดยวิธีทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าสถิติ เมื่อตัวอย่างประชากรมีขนาดเล็กและสัมพันธ์กัน โดยตั้งสมมุติฐานว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ความรู้ของนิสิตก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

(1) ตั้งสมมุติฐาน

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

(2) คำนวณมัธยิมเลขคณิตของผลต่าง

มัธยิมเลขคณิตของผลต่าง

$$\bar{d} = \frac{\sum d}{N}$$

d = ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของตัวอย่างแต่ละจำนวน

(3) คำนวณความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง

$$S.D. d = \sqrt{\frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2}$$

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง

$$\sigma_d = \frac{S.D. d}{\sqrt{N - 1}}$$

³ ประคอง กรรณสูต , สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู , (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2515),

(4) คำนวณอัตราส่วนวิกฤตจากค่า t (t-test)

$$t = \frac{\bar{d}}{s_d}$$

(5) ชั้นหางความเป็นอิสระเป็น $(N - 1)$ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย